

Luxemburg, 14. mars 2007

PRESSEMELDING 02/2007

Dom i sak E-1/06 EFTAs overvåkningsorgan v Kongeriket Norge

Monopol på drift av spilleautomater kan rettferdiggjøres av hensyn til bekjempelse av spilleavhengighet

I dom avsagt i dag har EFTA-domstolen besluttet å ikke gi EFTAs overvåkningsorgan (ESA) medhold i et søksmål der ESA krevde dom for at Norge har brutt EØS-avtalens regler om fri etableringsrett og fri bevegelse for tjenester ved å gi det statseide selskapet Norsk Tipping enerett på drift av spilleautomater. Dette var innholdet i en reform av norsk rett på området i 2003. Reformen har ennå ikke trådt i kraft ettersom den norske staten har besluttet å avvende dom fra EFTA-domstolen.

Domstolen fant at det å utelukke private operatører, som hittil har kunnet drifte spilleautomater på vegne av ideelle organisasjoner, utgjør en restriksjon både på den frie etableringsretten og fri bevegelse for tjenester etter EØS-avtalen. Hva gjelder spørsmålet om slike restriksjoner kan rettferdiggjøres, fant domstolen at selv om EØS-statene står fritt til å fastlegge målene for sin politikk på spillområdet og til å fastlegge det ønskede beskyttelsesnivået, må handelshindrende tiltak like fullt forfølge legitime formål og oppfylle kravene som proporsjonalitetsprinsippet stiller.

I denne vurderingen konkluderte domstolen med at den norske lovgivningen her oppfyller EØS-rettens krav, og at ESAs søksmål ikke kunne tas til følge.

Når det gjelder rettmessigheten av restriksjonen, fant domstolen at det å begrense hva som tillates av spillvirksomhet, bare kan aksepteres der begrensningen gjenspeiler en interesse å oppnå en virkelig reduksjon i spilltilbudet, og der det å finansiere allmennyttige aktiviteter bare utgjør en gunstig sidevirkning og ikke den egentlige begrunnelsen for den handelshindrende politikken på området. ESA hadde inntatt det standpunkt at den omtvistede lovgivningen i virkeligheten søker å oppnå det urettmessige økonomiske målet å finansiere humanitære og samfunnsnyttige formål direkte, for på denne måten å avlaste statsbudsjettet. Domstolen fant imidlertid at hovedformålet med den omtvistede lovgivningen er det rettmessige målet om å bekjempe spilleavhengighet. Ifølge domstolen er målet om å sikre inntekter for humanitære og samfunnsnyttige formål underordnet dette.

Med hensyn til EØS-rettens krav til konsistens fant EFTA-domstolen at der en EØS-stat har valgt å bekjempe spilleavhengighet gjennom å redusere spilltilbudet ved å legge

driften av spilleautomater til et statseid monopol, kan ikke staten samtidig godkjenne eller tåle visse tiltak, slik som omfattende markedsføring, som kan lede til en økning i spilltilbudet. Til tross for at Norsk Tipping er en av de største kjøperne av markedsføring i Norge, markedsføres imidlertid ikke spilleautomatene, og de vil heller ikke bli markedsført. Etter domstolens oppfatning er markedsføringen av andre spill ikke relevant i vurderingen av konsistens, ettersom bruken av spilleautomater, som den mest avhengighetsskapende formen for spill, utgjør et særskilt problem. Domstolen understreket at uansett må en konsistent og systematisk tilnærming til å bekjempe spilleavhengighet også omfatte effektiv kontroll av enerettsinnehaverens aktiviteter så snart den omtvistede lovgivningen har trådt i kraft.

Hva gjelder argumentet om at monopoliet på drift av spilleautomater går ut over det som er nødvendig for å bekjempe problemer knyttet til spilleautomater, og derfor ikke tilfredsstillende kravene til proporsjonalitet, fant domstolen at Kongeriket Norge ikke har godtgjort at mindre vidtrekkende tiltak ikke like effektivt ville kunne forhindre kriminalitet knyttet til pengespill, slik som hvitvasking og underslag. Når det derimot gjelder målet om å bekjempe spilleavhengighet, fant domstolen det rimelig å anta at det å ha en monopolist på spilleautomatområdet som er underlagt effektiv kontroll fra kompetente offentlige myndigheter, vil tjene til å ivareta denne interessen bedre enn kommersielle operatører ville gjøre. Effekten av offentlig kontroll og det å håndheve en restriktiv tilnærming til spill på automater ble ansett å være det sentrale. Siden reformen av spilleautomatreguleringen i Norge ennå ikke hadde trådt i kraft, ville domstolen ikke legge til grunn en alminnelig formodning om at offentlig kontroll og håndhevelse av politikken på området ikke ville tilfredsstillende disse kravene.

Dommen er tilgjengelig i fulltekst på internett, se www.eftacourt.lu.

Denne pressemeldingen er ikke et offisielt dokument. Vennligst merk at EFTA-domstolen ikke kan kommentere saken.